

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ



доцент факультету іноземної філології

Г.Ф. Морошкіна
(ініціали та прізвище)

« 1 » вересня 2023 р.

ДИСКУРСОЛОГІЯ І ТЕКСТОЛОГІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра

спеціальність: 035 Філологія

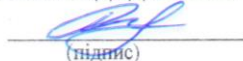
спеціалізація: 035.041 германські мови та літератури (переклад включно), перша -
англійська

Освітня програма: Мова і література (англійська)

Укладач: Голуб Ю.І., канд. філ. наук, доцент кафедри англійської філології та
лінгводидактики
Надточій Н.О., канд. пед. наук, доцент кафедри англійської філології та
лінгводидактики

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри англійської філології

Протокол № 1 від “31” серпня 2023 р.
В.о.завідувача кафедри англійської філології
та лінгводидактики


(підпис)

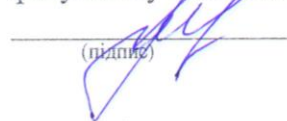
Н.О.Надточій
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми


(підпис) Єнікєєва С.М.
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету іноземної філології

Протокол № 1 від “31” 08 2023р
Голова науково-методичної ради
факультету іноземної філології


(підпис)

О.А. Каніболоцька
(ініціали, прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 03 «Гуманітарні науки»	Загальна кількість кредитів – 3	Обов’язкова	
		Цикл дисциплін професійної підготовки освітньої програми	
Спеціальність 035 «Філологія»	Кількість годин – 90	Семестр:	
Освітньо-професійна програма Мова та література (англійська)		8 -й	8 -й
		Лекційні	
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	16 год.	8 год.
		Практичні	
		16 год.	год.
		Самостійна робота	
		58 год.	82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу– навчити студентів сприймати дискурс як багатовимірну цілісну форму існування людини в часово-просторових координатах, у системі культури; ознайомити студентів з поняттям дискурсу як соціолінгвальним явищем комунікативного середовища, як феноменом сучасного інформаційного простору; із сучасним станом та перспективами розвитку дискурсології та текстології; співставити поняття “текст” та “дискурс”, розглянути сучасні тенденції аналізу тексту.

Основними завданнями вивчення дисципліни є :

- сформувані у студентів уявлення про традиції і перспективи вивчення дискурсу як форми мовного та лінгвокультурного існування;
- ознайомити студентів із різними школами дискурсології та можливостями їх прикладного застосування;
- прищепити навички проводити конвент інтердискурсного та інтрадискурсного аналізу;
- навчити проводити аналіз дискурсу;
- прищепити навички структурного, преференційного та комплексного інтонаційно-синтаксичного аналізу дискурсу;

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми **студенти повинні:**

Знати:

- закономірності побудови тексту та вміння виявляти системний характер мовленнєвих якостей тексту;
- форми та закономірності співвідношення зовнішніх (комунікативних) факторів, які лежать в основі конструювання тексту;
- основні категорії комунікації;
- відмінності тексту та дискурсу
- основні соціальні дискурси;
- основні категорії дискурсу та тексту;
- відповідні поняття та характеристики тексту та дискурсу.

Студент повинен **вміти:**

- вільно оперувати спеціальною термінологією;
- робити самостійний аналіз тексту різної функціонально-стильової належності;
- ідентифікувати об'єкт (текст, дискурс), дати його опис, вказати на найбільш характерні властивості;
- застосовувати одержані знання при аналізуванні мовних явищ на матеріалі англійської мови.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
Програмні компетентності: ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації зрізних джерел. ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно. ЗК9. Здатність спілкуватися іноземною мовою. ЗК10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. СК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ. СК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. СК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов(и), що вивчаються(ється). СК 6. Здатність вільно й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя. СК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту. СК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань. СК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами. СК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів. СК 15. Здатність володіти принципами міжкультурної комунікації; здійснювати міжкультурну комунікацію засобами мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови у певних ситуаціях спілкування з метою досягнення взаєморозуміння згідно із соціальним статусом та соціальною роллю комунікантів.	Методи: Наочні методи (схеми, моделі). Словесні методи (презентації, пояснення, робота з підручником). Практичні методи (творчі завдання, кейси, розробка проектів). Логічні методи (індуктивні, дедуктивні, створення проблемної ситуації). Проблемно-пошукові методи (репродуктивні). CLIL технологія. Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія, створення цікавих ситуацій, кейсів).
<i>Програмні результати навчання</i> ПРН 3. Знати мовні норми, соціокультурні ситуації розвитку англійської мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовного дискурсу художньої літератури. ПРН 7. Уміти працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами (зокрема цифровими), видобувати, обробляти й систематизувати інформацію, використовувати її в освітньому процесі. ПРН 8. Володіти комунікативною компетентністю з англійської мови (лінгвістичний, мовленнєвий, соціокультурний, прагматичний компоненти, відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти), здатність удосконалювати й підвищувати власний компетентнісний рівень у вітчизняному та міжнародному контексті. ПРН9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов(и), щовивчаються(ється), описуватис оціолінгвальну ситуацію. ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами. ПРН12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. ПРН15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. ПРН16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності. ПРН 22. Мати здатність учитися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набути під час навчання кваліфікацію.	Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий, програмований, практичний). Контрольні заходи: – Теоретичне та практичне тестування за змістовим модулем. Самостійно-пошукові методи (індивідуальна робота, практична робота). Контрольні заходи: – захист розмовних проектів; – індивідуальне завдання (ІЗ); – екзамен.

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Практичні				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
				о/д. ф.	з/дист. ф.	о/д. ф.	з/дист. ф.	о/д. ф.	з/дист. ф.			
1	2	3		4	5	6	7	8	9	10	11	12
		о/д. ф.	з /дист. ф.									
1	15	8	2	4	2	4	-	7	13	7,5	7,5	15
2	15	8	2	4	2	4	-	7	13	7,5	7,5	15
3	15	8	2	4	2	4	-	7	13	7,5	7,5	15
4	15	8	2	2	2	4	-	7	13	7,5	7,5	15
Усього за змістові модулі	60	32	8	16	8	16	-	28	52	30	30	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30							30	30			40
Загалом	90									100		

5. Теми лекційних занять

№ теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Методологічні підходи до дискурс-аналізу. Теоретичні передумови виникнення дискурсології як науки.	4
2	Дискурс як породження реальної комунікації. Визначальні чинники дискурсотворення.	4
3	Текст як об'єкт лінгвістичного дослідження.	4
4	Основні текстові категорії.	4
Разом		8

6. Теми семінарських занять

№ Теми з/прогр.	Назва теми	Кількість годин
1	Дискурс як явище сучасного комунікативного середовища. Комунікативна природа дискурсу	2
2	Підходи до мовленнєвих жанрів. Мовленнєвий жанр і комунікативний акт.	2
3	Проблеми організації, типології і розвитку мовленнєвих жанрів. Проблеми відокремлення і організації мовленнєвих актів. Типологія мовленнєвих жанрів.	2
4	Комунікативно зумовлені види дискурсу.	2
5	Формування і розвиток лінгвістики тексту.	2
6	Різні підходи до розуміння тексту.	2
7	Аналіз тексту на різних рівнях.	2
8	Методи лінгвістики тексту	2
Разом		16

Індивідуальне завдання

Індивідуальна робота студентів включає у себе декілька видів завдань, за виконання кожного з яких студент отримує певну кількість балів. Обов'язковою умовою отримання високого балу за виконання індивідуального завдання є творчий підхід, оригінальність та **своєчасність** представлення завдання.

Реферат передбачає реферування (себто, стислий переказ основних положень, дотичних до теми) двох актуальних (опублікованих не раніше ніж за 5 років та таких, що мають високий індекс цитування) наукових статей, опублікованих у зарубіжних фахових виданнях англійською мовою. Обсяг реферату – до 5000 знаків. Пряме цитування реферованих джерел заборонене.

Захист індивідуального дослідницького завдання (max 20 балів) здійснюється на заліковому тижні. Публічний захист є обов'язковою вимогою для зарахування результатів за даними видами робіт. Тема ІДЗ обирається впродовж перших двох тижнів семестру з переліку запропонованих тем у Moodle:

Результати ІДЗ можуть стати основою для доповідей на студентських науково-практичних конференціях. Методичні рекомендації до виконання ІДЗ та критерії оцінювання див. на сторінці курсу у Moodle.

7. Види контролю і система накопичення балів

Контрольний захід		Термін виконання	% від загальної оцінки
Поточний контроль (max 60%)			
<i>Змістовий модуль 1</i>	Вид теоретичного завдання: термінологічний диктант, тестування та опитування під час занять.	Практичне заняття 1	7,5
	Вид практичного завдання: питання для обговорення, вправи, презентації, кейси.	Практичне заняття 2	7,5
<i>Змістовий модуль 2</i>	Вид теоретичного завдання: термінологічний диктант, тестування, опитування та ін.	Практичне заняття 3	7,5
	Вид практичного завдання: питання для обговорення, вправи, презентації, кейси	Практичне заняття 4	7,5
<i>Змістовий модуль 3</i>	Вид теоретичного завдання: термінологічний диктант, тестування та опитування під час занять.	Практичне заняття 5	7,5

	Вид практичного завдання: питання для обговорення, вправи, презентації, кейси.	Практичне заняття 6	7,5
Змістовий модуль 4)	Вид теоретичного завдання: термінологічний диктант, тестування та опитування під час занять.	Практичне заняття 7	7,5
	Вид практичного завдання: питання для обговорення, вправи, презентації, кейси.	Практичне заняття 8	7,5
			60
Підсумковий контроль (max 40%)			
<i>Іспит</i>			20
<i>Захист індивідуального завдання</i>			20
Разом			100%

8. Рекомендована література

Основна:

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: підручник. Київ : ВЦ «Академія», 2018. 256 с.
2. Ведернікова Т.В. Дискурсологія тексту: історія та перспективи. 2017. URL: <https://www.cuspu.edu.ua/ua/prohramy-vstupnykh-vyprobuvan/485-naukovi-konferentsiitsdpu/international-scientific-and-practical-internet-conference-foreign-language-in-professionaltraining-of-specialists-issues-and-strategies/section-1-critical-issues-of-contemporary-philologyliterature-and-cultural-studies/6010-diskursologiya-tekstu-istoriya-ta-perspektivi>
3. Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен: монографія / за ред. І. С. Шевченко. Харків : Константа, 2019. 356 с.
4. Єщенко Т. А. Лінгвістичний аналіз тексту : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2019. 138 с.
5. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту : навч. посіб. Вінниця : НОВА КНИГА, 2020. 272 с .
6. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации : монография. Киев : Брама, 2018. 335 с.
7. Томчаковська Ю.О. Дискурсологія: напрями і завдання (теоретичний огляд). URL: <http://rgnotes.onu.edu.ua/article/view/234404>

Додаткова:

1. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної генології : навч. посіб. Київ : ВЦ «Академія», 2016. С. 24-37.
2. Бацевич Ф. С. Нариси з комунікативної лінгвістики. Львів: Нова книга, 2019. 216с.
3. Загнітко А. П. Лінгвістика тексту: навч. посіб. Донецьк: Юго-Восток, 2018. 324 с.
4. Ковалик І. І., Мацько Л. І., Плющ М. Я. Методика лінгвістичного аналізу тексту. Київ : Вища шк., 2021. 119 с.
5. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ : Знання, 2018. 423 с.
6. Наumenко А. М. Філологічний аналіз тексту (Основи лінгвопоетики) : навч. посіб. для студ. вищих навч. закладів. Вінниця : НОВА Книга, 2021. 415 с.
7. Різун В. В., Мамалига А. І., Феллер М. Д. Нариси про текст (теоретичні питання комунікації і тексту). Київ : Вид-во КДУ, 2012. 134 с.
8. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд). Київ : Вид-во Українського фітосоціологічного центру, 1999. 657с.
9. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми: підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 631 с..
10. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К., 2006. 716 с.
11. Серажим К. С. Термін дискурс у сучасній лінгвістиці. *Вісник Харків. ун-ту.* № 520. Філологія. Вип. 33. Харків, 2011.
12. Discourse Analysis.| A Step-by-Step Guide with Examples. URL: <https://www.scribbr.com/methodology/discourse-analysis/>
13. Emily Daw. What Is the Role of Discourse in Linguistics? URL: <https://www.languagehumanities.org/what-is-the-role-of-discourse-in-linguistics.htm>
14. Models of Discourse Analysis. URL: http://informatorects.uw.edu.pl/en/courses/view?prz_kod=3502-JIS-3